

De Stemming van 23 juni 2019

Deze week zien we geen verdere veranderingen in electorale voorkeuren.

Het is interessant om 3 maanden na de Provinciale Statenverkiezingen te zien in welke mate de opgekomen kiezers (56% van het electoraat) nu nog dezelfde keuze maakt. Dat is gemiddeld ruim 75%. Dat betekent wel dat bijna 25% nu een andere keuze maakt, of aangeeft niet meer te weten op welke partij te stemmen. Ook dit is weer een bewijs van de grote mate van volatiliteit van het electoraat. VVD en PvdA slagen het best erin hun kiezers te behouden en trekken ook de meeste "nieuwe" kiezers aan. D66 en GroenLinks doen het daarbij minder. Ook is te zien dat FVD wat van zijn aantrekkingskracht in 3 maanden heeft verloren onder de opgekomen kiezers.

Peiling Zetelverdeling Tweede Kamerverkiezingen

zetels	TK2017	24-3-2019	23-6-2019	Versch. t.o.v. 24-3-2019	Versch. t.o.v. TK2017	Kiest zelfde partij als PS2019	Winst komt vooral van	Verlies gaat vooral naar
VVD	33	23	27	4	-6	86%	CDA, D66, FVD	
FVD	2	26	21	-5	19	73%		VVD, PVV
PvdA	9	13	19	6	10	83%	GL, D66, SP	
CDA	19	14	15	1	-4	79%	CU	VVD
GroenLinks	14	18	14	-4	0	66%		PvdA, PvdD
D66	19	12	10	-2	-9	63%		VVD, PvdA
PVV	20	10	9	-1	-11	73%	FVD	
SP	14	9	7	-2	-7	75%		PvdA
Partij voor de Dieren	5	7	8	1	3	77%	GL	
ChristenUnie	5	7	7		2	74%		CDA
50PLUS	4	4	5	1	1	75%		
DENK	3	4	4		1	*		
SGP	3	2	2		-1	86%		
Overige partijen		1	2	1	2			
	150	150	150					
Coalitie	76	56	59	3	-17			

Hoewel Mark Rutte bij herhaling heeft gezegd niet in te zijn voor een topfunctie bij de Europese Unie, zou het kunnen zijn dat, mede gezien de problematische onderhandelingen over die functies, toch een beroep op hem gedaan wordt, zo een functie te bekleden. Gevraagd is wat de Nederlandse kiezers daarvan zouden vinden.

Stel dat ze Mark Rutte dringend vragen om Juncker op te volgen als voorzitter van de Europese Commissie of Tusk als President van de Europese Raad. Wat vindt u dan dat hij zou moeten zeggen?

<i>verticaal gepercenteerd</i>	Allen	Huidig stemgedrag									
		VVD	CDA	D66	GrLnks	PvdA	PvdD	SP	FvD	PVV	50PLUS
Nee	32%	43%	7%	18%	23%	39%	17%	36%	42%	55%	32%
Ja, maar alleen als hij Juncker kan opvolgen	10%	9%	8%	15%	18%	10%	5%	10%	5%	8%	12%
Ja, maar alleen als hij Tusk kan opvolgen	6%	3%	22%	17%	8%	1%	0%	1%	6%	1%	2%
Ja, maar het maakt niet uit welke van de twee posities	40%	35%	53%	32%	36%	39%	66%	37%	35%	21%	43%
Weet niet/geen antwoord	12%	10%	10%	18%	15%	11%	12%	16%	12%	15%	11%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Slechts 32% van de Nederlandse kiezers vindt dan dat hij "nee" moet zeggen. 12% geeft geen oordeel en 56% zegt dat hij dan "ja" moet zeggen. Hoewel 43% van de VVD kiezers "nee" zegt, reageert 47% dat hij wel in moet gaan op het aanbod. Ook bij kiezers van PVV en FvD zien we meer dan 40%, die vindt dat hij dan "nee" moet zeggen.

- zie volgende pagina

Stel dat Mark Rutte die positie in de EU gaat innemen. Wat moet er dan in Nederland gebeuren?

<i>verticaal gepercenteerd</i>	Allen	Huidig stemgedrag									
		VVD	CDA	D66	GrLnks	PvdA	PvdD	SP	FvD	PVV	50PLUS
Hij moet opgevolgd worden door Dijkhoff	27%	64%	31%	34%	13%	14%	5%	7%	14%	4%	3%
Hij moet opgevolgd worden door iemand anders	19%	22%	39%	38%	27%	13%	10%	11%	10%	6%	20%
Er moeten nieuwe verkiezingen gehouden worden	48%	8%	26%	19%	55%	68%	81%	74%	75%	83%	77%
Weet niet/geen antwoord	6%	5%	4%	9%	5%	5%	4%	8%	1%	7%	0%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Mocht Mark Rutte naar de EU vertrekken dan vinden kiezers van de regeringspartijen dat hij door iemand anders opgevolgd moet worden (VVD-ers en CDA-ers noemen dan vooral Dijkhoff), kiezers van de andere partijen zeggen dan vooral dat er nieuwe verkiezingen moeten worden gehouden.

Steeds als er belangrijke nieuwe ontwikkelingen zijn in het onderzoek naar het neerschieten van MH17 stellen wij (dezelfde) vragen over deze ramp. Ook deze week is het weer gedaan. De uitslagen worden eerst vergeleken met die van de vorige metingen.

Welke partij in het conflict in Oekraïne heeft volgens u het vliegtuig neergeschoten?

<i>verticaal gepercenteerd</i>	26-7 2014	2-8 2015	27-5 2018	23-6 2019
Het Oekraïense leger	3%	3%	5%	4%
Separatisten die het Oostelijk gedeelte van Oekraïne willen afscheiden	78%	56%	22%	38%
Het Russische leger	6%	29%	52%	27%
Weet ik niet/geen mening	13%	12%	21%	31%
Totaal	100%	100%	100%	100%

Denkt u dat de regering van Oekraïne direct of indirect verantwoordelijk is voor het neerschieten?

<i>verticaal gepercenteerd</i>	26-7 2014	2-8 2015	27-5 2018	23-6 2019
Ja	19%	20%	27%	26%
Nee	61%	61%	44%	41%
Weet ik niet/geen mening	20%	19%	29%	33%
Totaal	100%	100%	100%	100%

Denkt u dat de regering van Rusland direct of indirect verantwoordelijk is voor het neerschieten?

<i>verticaal gepercenteerd</i>	26-7 2014	2-8 2015	27-5 2018	23-6 2019
Ja	78%	79%	71%	66%
Nee	9%	9%	11%	9%
Weet ik niet/geen mening	13%	12%	18%	25%
Totaal	100%	100%	100%	100%

Denkt u dat ooit onomstotelijk komt vast te staan wie verantwoordelijk is voor het neerschieten?

<i>verticaal gepercenteerd</i>	26-7 2014	2-8 2015	27-5 2018	23-6 2019
Ja	26%	25%	30%	25%
Nee	64%	66%	60%	63%
Weet ik niet/geen mening	10%	9%	10%	12%
Totaal	100%	100%	100%	100%

Hoe is uw oordeel over het optreden van de Nederlandse regering in deze zaak?

<i>verticaal gepercenteerd naar</i>	2-8 2015	27-5 2018	23-6 2019
Positief	14%	11%	19%
Vrij positief	31%	24%	31%
Neutraal	26%	30%	25%
Vrij negatief	15%	16%	11%
Negatief	13%	13%	9%
Weet ik niet/geen mening	1%	6%	6%
Totaal	100%	100%	100%

De eerste vraag wordt ook nog uitgesplitst naar het huidig stemgedrag.

Welke partij in het conflict in Oekraïne heeft volgens u het vliegtuig neergeschoten?

<i>verticaal gepercenteerd</i>	Allen	Huidig stemgedrag									
		VVD	CDA	D66	GrLnks	PvdA	PvdD	SP	FvD	PVV	50PLUS
Het Oekraïense leger	4%	1%	2%	0%	0%	1%	4%	5%	12%	25%	10%
Separatisten die het Oostelijk gedeelte van Oekraïne willen afscheiden	38%	43%	41%	46%	41%	45%	24%	21%	33%	29%	25%
Het Russische leger	27%	33%	29%	31%	22%	33%	29%	31%	19%	14%	21%
Weet ik niet/geen mening	31%	23%	28%	23%	37%	21%	43%	43%	36%	32%	44%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

- zie volgende pagina

Ten slotte is de mening gevraagd over de beslissing om de 4 verdachten volgend jaar in Nederland te vervolgen.

Vindt u het een goede beslissing om volgend jaar in Den Haag een rechtszaak te beginnen, ook als daar de vier genoemde verdachten niet bij zijn?

<i>verticaal gepercenteerd</i>	Allen	Huidig stemgedrag									
		VVD	CDA	D66	GrLnks	PvdA	PvdD	SP	FvD	PVV	50PLUS
Ja	50%	57%	79%	66%	59%	67%	62%	50%	31%	27%	58%
Nee	34%	33%	7%	22%	25%	25%	23%	34%	57%	68%	23%
Weet niet/geen antwoord	16%	10%	14%	12%	17%	8%	15%	16%	12%	5%	19%
Totaal	100%	100%	100%	100%	101%	100%	100%	100%	100%	100%	100%